

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1
Guidelines for Developing Innovative Leadership of Administrators
in Small Schools Under Sukhothai Primary Educational Service Area
Office 1

ณัฐธา กลั่นเรือง¹ หยอกแก้ว กมลวรเดช² สุภัญญา รุจิเมธภาส³

Nattha Klanruang, Yokkaew Kamolvoradej, Sukunya Rujimethabhas

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา และ 2) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจำนวน 528 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยขนาดกลุ่มตัวอย่างได้จากการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) เทียบสัดส่วนแล้วสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 56 คนและครูผู้สอนจำนวน 210 คน รวม 266 คนและผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 5 ด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม ด้านการมีวิสัยทัศน์นวัตกรรม ด้านการคิดสร้างสรรค์ และด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ส่วนแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ด้านการคิดสร้างสรรค์ ต้องกล้าคิด กล้าทำ กล้ายอมรับการเปลี่ยนแปลง ให้อิสระกับ

Received: 2023-04-16 Revised: 2023-06-30 Accepted: 2023-07-03

¹ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
Master of Education Program Educational Administration Program Uttaradit Rajabhat University.
Corresponding Author e-mail: kwanjiraduangbang@gmail.com

² หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
Master of Education Program Educational Administration Program Uttaradit Rajabhat University

³ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
Master of Education Program Educational Administration Program Uttaradit Rajabhat University

บุคลากรทางการศึกษาและรับฟังความคิดเห็นที่หลากหลาย ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม สร้างแรงจูงใจในการทำงาน วางใจเป็นกลาง ไม่อคติ ไม่น้อมเอียงไปฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม คอยให้กำลังใจ ให้คำแนะนำแบบกัลยาณมิตร มีการจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอ อำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ และให้ความสำคัญกับการพัฒนาสถานศึกษาและสภาพแวดล้อม ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ต้องเป็นผู้ที่ก้าวทันต่อเหตุการณ์เปลี่ยนแปลง กล้าคิด กล้าลอง กล้าเรียนรู้ เปิดใจยอมรับการใช้เทคโนโลยีที่หลากหลาย ด้านการมีวิสัยทัศน์นวัตกรรม มองภาพอนาคตและสามารถกำหนดจุดหมายปลายทางที่ชัดเจน และเข้าใจบริบทของสถานศึกษา

คำสำคัญ (Keywords): ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม; โรงเรียนขนาดเล็ก; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research were 1) to analyze the components of creative leadership of school administrators and 2) to find ways to develop innovative leadership of school administrators in small schools. Under the Office of Sukhothai Primary Education Service Area 1. The population used in this research was 528 school administrators and teachers. The sample used in the research the sample size was obtained by opening Krejcie & Morgan's ready-made table, comparing the proportions and then taking a simple random sampling as follows 56 school administrators and 210 teachers, totaling 266 people and the main informants were 9 experts. The research tools were questionnaires and interviews. The statistics used to analyze the data were mean (\bar{X}), standard deviation (S.D.) and content analysis. The results showed that the priority index of the condition that should be of innovative leadership of school administrators in all 5 areas, arranged in descending order, are as follows Teamwork and participation, Creating an atmosphere of innovative organization, In terms of having an innovative vision, Creativity and vision changes. Innovative Leadership Development Guidelines In terms of creativity, one must dare to think, dare to do, dare to accept change. Give freedom to educational personnel and listen to various opinions. Teamwork and participation Motivation to work Trust, be neutral, not prejudiced, not inclined to any side. Creating an atmosphere of innovative organization cheer up Give friendly advice Sufficient resources are allocated. Facilitate various fields and pay attention to the development of educational institutions and environment. Vision change Must be

able to keep pace with changing events, dare to think, dare to try, dare to learn, be open-minded and accept the use of various technologies.

Keywords: Innovative Leadership; small schools; school administrators

บทนำ (Introduction)

สังคมยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้เต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสาร ต้องมีคิดวิเคราะห์ แยกแยะและมีการตัดสินใจที่รวดเร็ว เพื่อให้ทันกับเหตุการณ์ในสังคมที่มีความสลับซับซ้อนมากขึ้น สิ่งเหล่านี้ล้วนนำไปสู่สภาวะการณ์ของการแข่งขันทางเศรษฐกิจ การค้า และอุตสาหกรรมระหว่างประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (บุญญพัฒน์ สิงห์จารย์, 2564) และเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้หลายประเทศต้องปฏิรูปการศึกษาเพื่อก้าวไปสู่ความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม (Innovative Organization)

การพัฒนาวัตกรรมการศึกษาจึงเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยให้ทุกองค์กรสร้างจุดยืนที่เข้มแข็ง เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม การบริหารการศึกษาจึงจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารมืออาชีพที่จะทำให้การบริหารการศึกษามุ่งเข้าสู่ยุคนวัตกรรมดังกล่าว โดยให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ (ปรีชา ออกกิจวัตร, 2564) ดังนั้นจึงเห็นว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเป็นภาวะผู้นำที่สำคัญและจำเป็นอย่างมากในปัจจุบัน เนื่องจากสามารถช่วยขับเคลื่อนสถานศึกษาให้ก้าวหน้าไปยังจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้จนสำเร็จท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงได้ (เนาวรัตน์ เยาวนาถ, 2562 อ้างถึงใน กุลชลี จงเจริญ, 2562)

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีอิทธิพลต่อครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้การดำเนินการนำเทคโนโลยีไปใช้ในการผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมที่สนับสนุนการเรียนรู้และการทำงานในสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในยุคนวัตกรรมจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ และกำหนดแนวทางในการนำเทคโนโลยีเข้ามาสู่สถานศึกษา สู่ห้องเรียน เพื่อส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมการเรียนรู้ใหม่ ๆ การสร้างนวัตกรรมให้เกิดขึ้นในองค์กรเป็นบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งของผู้นำหรือผู้บริหารยุคใหม่ซึ่งจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (innovative leadership) (ปรีชา ออกกิจวัตร, 2564 อ้างถึงใน สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2555) ยินดี ฮานาฟี (2562, น.5-6) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมไว้ว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม หมายถึง ผู้นำที่มีแนวคิด กล้าคิด กล้าทำในสิ่งใหม่ ๆ เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องจนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ในปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในการบริหารจัดการการศึกษาในสถานศึกษา โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลสถานศึกษาขนาดเล็ก (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1, 2564) มีการนำนวัตกรรมมาใช้ในการบริหาร ส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้บริหารและบุคลากรใน

สังกัด เกิดกระบวนการจัดการศึกษาที่มีความทันสมัยและอำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมาก แต่บริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดทักษะ ขาดความรู้ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และการใช้นวัตกรรมต่าง ๆ ในการนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารงาน รวมถึงการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน จึงทำให้ไม่สามารถนำนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จได้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1, 2565)

จากปัญหาและความสำคัญของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้สอนของโรงเรียนขนาดเล็ก จึงมีความสนใจศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

- เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1
- เพื่อหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) โดยกลุ่มเป้าหมายที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

กลุ่มเป้าหมาย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำนวน 528 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 56 คน และครู จำนวน 160 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเคร็จซี่และมอร์แกน เทียบสัดส่วนแล้วสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย รวม 216 คน

ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ใช้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ได้มาโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive selection)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ชนิด คือ

1.1 แบบสอบถามใช้เก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย 3 ตอน ซึ่งตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบ

แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) ตอนที่ 2 สอบถามสภาพที่เป็นอยู่ และสภาพที่ควรจะเป็น มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) และตอนที่ 3 สอบถามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1.2 แบบสัมภาษณ์ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบ่งออกเป็น 2 ตอน ซึ่งตอนที่ 1 เป็นข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ทรงคุณวุฒิ และตอนที่ 2 เป็นกรอบประเด็นคำถามโดยนำค่าดัชนีลำดับความสำคัญของสภาพที่ควรจะเป็น (Priority Needs Index : PNI) ลำดับที่ 1-3 ในแต่ละด้านมาเป็นประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทาง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามเอกสาร และแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ (Google Form) โดยการส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง และส่งแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ทาง My Office ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสหัสขันธ์ เขต 1

3. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสหัสขันธ์ เขต 1

วัตถุประสงค์ที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบบันทึกการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยรวบรวมแบบบันทึกการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แล้วนำมาวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสหัสขันธ์ เขต 1

การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสหัสขันธ์ เขต 1 ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จำนวน 2 ข้อ โดยสามารถอธิบายรายละเอียดได้ดังต่อไปนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และการวิเคราะห์ค่า

ดัชนีลำดับความสำคัญของสภาพที่ควรจะเป็นโดยใช้วิธี PNI แล้วนำผลการวิเคราะห์ที่มีค่า PNI สูง 3 อันดับแรกของแต่ละด้านมาสร้างเครื่องมือในวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 คน นำมาวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยใช้ความถี่ในการวิเคราะห์เนื้อหาจากผลการสัมภาษณ์ แล้วนำเสนอเป็นความเรียง

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษา	สภาพที่เป็นอยู่		สภาพที่ควรจะเป็น		PNI	ลำดับ
	\bar{X}	แปลผล	\bar{X}	แปลผล		
ด้านวิสัยทัศน์	3.98	มาก	4.27	มาก	0.075	4
ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม	3.83	มาก	4.33	มาก	0.130	1
ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม	3.78	มาก	4.19	มาก	0.109	2
ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง	3.93	มาก	4.18	มาก	0.063	5
ด้านการมีวิสัยทัศน์นวัตกรรม	3.91	มาก	4.23	มาก	0.081	3
รวมเฉลี่ย	3.89	มาก	4.24	มาก		

จากตารางที่ 1 พบว่าค่าดัชนีลำดับความสำคัญของสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เรียงตามลำดับทั้ง 5 ด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม ด้านการมีวิสัยทัศน์นวัตกรรม ด้านการคิดสร้างสรรค์ และด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการคิดสร้างสรรค์

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการคิดสร้างสรรค์	สภาพที่เป็นอยู่		สภาพที่ควรจะเป็น		PNI	ลำดับ
	\bar{X}	แปลผล	\bar{X}	แปลผล		
ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการคิดริเริ่มสิ่งใหม่	3.89	มาก	4.30	มาก	0.104	2
ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดนอกกรอบ กล้าคิด กล้าทำ	3.93	มาก	4.29	มาก	0.092	3
ผู้บริหารสถานศึกษามีความยืดหยุ่นในการทำงานและยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน	3.98	มาก	4.28	มาก	0.076	4
ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม นำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการ	4.02	มาก	4.20	มาก	0.046	7
ผู้บริหารสถานศึกษาสื่อสารแนวคิดวิธีการใหม่ ๆ ให้บุคลากรเกิดความเชื่อมั่นและศรัทธา	3.95	มาก	4.23	มาก	0.070	5
ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรมีอิสระด้านความคิด	4.10	มาก	4.28	มาก	0.043	8
ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถรวบรวมความคิดเห็นต่างๆ	3.98	มาก	4.25	มาก	0.067	6
ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นำนวัตกรรม	3.93	มาก	4.35	มาก	0.107	1
รวมเฉลี่ย	3.98	มาก	4.27	มาก		

จากตารางที่ 2 พบว่าค่าดัชนีลำดับความสำคัญของสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการคิดสร้างสรรค์เรียงตามลำดับ 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นำนวัตกรรม รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการคิดริเริ่มสิ่งใหม่ และผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดนอกกรอบ กล้าคิด กล้าทำตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษาด้านการ ทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม	สภาพที่เป็นอยู่		สภาพที่ควรจะเป็น		PNI	ลำดับ
	\bar{X}	แปลผล	\bar{X}	แปลผล		
ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรเกิดความร่วมมือ ร่วมใจในการปฏิบัติงาน	3.88	มาก	4.33	มาก	0.115	3
ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานร่วมกับบุคลากรให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน	3.91	มาก	4.34	มาก	0.111	4
ผู้บริหารสถานศึกษาให้บุคลากรมีส่วนร่วมระดมความคิดเห็นในการทำงานที่มุ่งสู่นวัตกรรม	3.97	มาก	4.30	มาก	0.083	5
ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	4.04	มาก	4.25	มาก	0.052	6
ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการเสนอแนะความคิดเห็นหรือตัดสินใจ	3.37	ปานกลาง	4.33	มาก	0.283	1
ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรมีการทำงานร่วมกันเป็นทีม	3.80	มาก	4.41	มาก	0.159	2
รวมเฉลี่ย	3.83	มาก	4.33	มาก		

จากตารางที่ 3 พบว่าค่าดัชนีลำดับความสำคัญของสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมเรียงตามลำดับ 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการเสนอแนะความคิดเห็นหรือตัดสินใจ รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรมีการทำงานร่วมกันเป็นทีม และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรเกิดความร่วมมือ ร่วมใจในการปฏิบัติงานตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสร้าง บรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม	สภาพที่เป็นอยู่		สภาพที่ควรจะเป็น		PNI	ลำดับ
	\bar{X}	แปลผล	\bar{X}	แปลผล		
ผู้บริหารสถานศึกษาให้คำแนะนำ ในการบริหารงานแบบกัลยาณมิตร	3.51	มาก	4.21	มาก	0.200	3
ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัด สภาพแวดล้อมต่างๆที่เอื้อต่อการ ปฏิบัติงาน	3.45	ปาน กลาง	4.20	มาก	0.214	2
ผู้บริหารสถานศึกษาสร้าง บรรยากาศที่ดีในสถานศึกษา	3.97	มาก	4.18	มาก	0.053	4
ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการ เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ กระตุ้น ให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้	4.01	มาก	4.16	มาก	0.037	6
ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ บุคลากรรู้จักเข้าสังคม มีการ สื่อสารพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้	3.99	มาก	4.17	มาก	0.043	5
ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มี การสร้างมิตรภาพในการปฏิบัติงาน	3.44	ปาน กลาง	4.20	มาก	0.221	1
ผู้บริหารสถานศึกษานำสร้าง บรรยากาศการทำงานร่วมกัน	4.09	มาก	4.24	มาก	0.036	7
รวมเฉลี่ย	3.78	มาก	4.19	มาก		

จากตารางที่ 4 พบว่าค่าดัชนีลำดับความสำคัญของสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม เรียงตามลำดับ 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการสร้างมิตรภาพในการปฏิบัติงาน รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมต่างๆที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน และผู้บริหารสถานศึกษาให้คำแนะนำในการบริหารงานแบบกัลยาณมิตร ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษาด้านการมี วิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง	สภาพที่เป็นอยู่		สภาพที่ควรจะเป็น		PNI	ลำดับ
	\bar{X}	แปลผล	\bar{X}	แปลผล		
ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์กว้างไกลในการปฏิบัติงาน	4.03	มาก	4.19	มาก	0.040	5
ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ก้าวหน้าต่อเหตุการณ์กระแสโลกาภิวัตน์	3.84	มาก	4.18	มาก	0.090	3
ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้รางวัลและผลตอบแทนต่างๆ แก่บุคลากร	3.81	มาก	4.17	มาก	0.096	2
ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำเทคโนโลยีเข้ามาส่งเสริมในการสร้างนวัตกรรม	3.74	มาก	4.17	มาก	0.116	1
ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถกำหนดทิศทางและดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาได้	4.08	มาก	4.19	มาก	0.026	6
ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์แนวโน้มทางการศึกษาและนำมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาได้	3.97	มาก	4.23	มาก	0.066	4
ผู้บริหารสถานศึกษามีความตื่นตัวอยู่เสมอ มองเห็นการเปลี่ยนแปลงอย่างรอบด้าน	4.03	มาก	4.10	มาก	0.016	7
รวมเฉลี่ย	3.93	มาก	4.18	มาก		

จากตารางที่ 5 พบว่าค่าดัชนีลำดับความสำคัญของสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง เรียงตามลำดับ 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำเทคโนโลยีเข้ามาส่งเสริมในการสร้างนวัตกรรม รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้รางวัลและผลตอบแทนต่างๆ แก่บุคลากร และผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ก้าวหน้าต่อเหตุการณ์กระแสโลกาภิวัตน์ ตามลำดับ

ตารางที่ 6 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์นวัตกรรม

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษาด้านการมี วิสัยทัศน์นวัตกรรม	สภาพที่เป็นอยู่		สภาพที่ควรจะเป็น		PNI	ลำดับ
	\bar{X}	แปลผล	\bar{X}	แปลผล		
ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความสามารถในการกำหนด วิสัยทัศน์	3.95	มาก	4.24	มาก	0.074	3
ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถ กำหนดทิศทางและดำเนินงานให้ บรรลุตามเป้าหมาย	3.64	มาก	4.17	มาก	0.148	1
ผู้บริหารสถานศึกษาสังเคราะห์ บริบทสถานศึกษา	3.78	มาก	4.27	มาก	0.129	2
ผู้บริหารสถานศึกษามีการกระตุ้น ให้บุคลากรเกิดแรงจูงใจในการ ปฏิบัติงาน	4.06	มาก	4.21	มาก	0.038	6
ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้ บุคลากรมีความร่วมมือและเต็มใจ ที่จะปฏิบัติงาน	3.97	มาก	4.24	มาก	0.066	4
ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับ ติดตามและประเมินผล	4.08	มาก	4.23	มาก	0.039	5
รวมเฉลี่ย	3.91	มาก	4.23	มาก		

จากตารางที่ 6 พบว่าค่าดัชนีลำดับความสำคัญของสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์นวัตกรรม เรียงตามลำดับ 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถกำหนดทิศทางและดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมาย รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสังเคราะห์บริบทสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

1. ด้านการคิดสร้างสรรค์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องศึกษา เรียนรู้ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี และเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น มองเป็นความท้าทาย กล้าคิด กล้าทำ กล้ายอมรับ การเปลี่ยนแปลง มีความตระหนักรู้ มีเจตคติที่ดี มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน กว้างไกล มีความสามารถในการประสานชุมชน (บวร) ให้อิสระกับบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ

2. ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างแรงจูงใจในการทำงาน สร้างความไว้วางใจให้แก่บุคลากร มีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์ที่ดี มีวิธีการทำงานที่ชัดเจน สื่อสารชัดเจน ให้อิสระทางความคิด เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน วางใจเป็นกลาง สร้างความรู้สึกภาคภูมิใจให้บุคลากร และส่งเสริมให้บุคลากรอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

3. ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม พบว่า ผู้บริหารต้องสร้างความเชื่อใจไว้วางใจในการทำงาน มีความยุติธรรม มีการโน้มน้าวใจให้เห็นถึงความสำคัญ ให้อิสระทางความคิด มีเจตคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นจุดศูนย์รวมของความเชื่อถือและเชื่อมั่น และให้ความสำคัญกับการพัฒนาสถานศึกษาและสภาพแวดล้อม ด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชน และมีการนำกระบวนการ PLC มาสร้างบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงาน

4. ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้ที่ก้าวทันต่อเหตุการณ์เปลี่ยนแปลง กล้าคิด กล้าลอง กล้าเรียนรู้ เปิดใจยอมรับการใช้เทคโนโลยีที่หลากหลาย ปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างในการใช้เทคโนโลยี เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการประสานงาน เป็นผู้ที่คอยให้คำปรึกษาสร้างขวัญกำลังใจ มีการให้รางวัล โดยพิจารณาจากผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

5. ด้านการมีวิสัยทัศน์นวัตกรรม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นนักการวางแผน มีมุมมองในการทำงาน มองภาพอนาคตและสามารถกำหนดจุดมุ่งหมายปลายทางที่ชัดเจน มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล เปิดใจรับสิ่งใหม่ ๆ ทันท่องสถานการณ์อยู่เสมอ กล้าลองผิดลองถูก มีการเพิ่มความรอบรู้ในการดำเนินงานของสถานศึกษา มีการพัฒนาทักษะทางวิชาการ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. จากผลการศึกษาสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 เมื่อพิจารณาจากค่าดัชนีลำดับความสำคัญของสภาพที่ควรจะเป็นทั้ง 5 ด้าน พบว่าอันดับแรก คือ ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม ซึ่งการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญอย่างยิ่งของผู้นำหรือผู้บริหารยุคใหม่ ซึ่งจำเป็นต้องมีในการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษามีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จิราภา ประพันธ์พัฒน์ (2560) กล่าวว่า การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม หมายถึง การร่วมมือ ร่วมใจ ปฏิบัติงานโดยมีการบูรณาการความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย เปิดโอกาสและโน้มน้าวให้บุคลากร และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกัน ทำงานเป็นทีม ช่วยกันคิด ช่วยกันระดมสมอง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อร่วมแก้ไขปัญหาและปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงาน เปิดโอกาสให้ทุกคนได้สร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์

2. จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน ผู้วิจัยนำประเด็นที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของสภาพที่ควรจะเป็นในแต่ละด้านมาอภิปราย ดังนี้

2.1 ด้านการคิดสร้างสรรค์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องศึกษา เรียนรู้ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี และเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น มองเป็นความท้าทาย กล้าคิด กล้าทำ กล้ายอมรับการเปลี่ยนแปลง มีความตระหนักรู้ มีเจตคติที่ดี มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน กว้างไกล มีความสามารถในการประสานชุมชน (บวร) ให้อิสระกับบุคลากรทางการศึกษา ยอมรับฟังความคิดเห็นที่หลากหลายและนำความรู้ต่าง ๆ นั้นมาประมวล กลั่นกรองและพัฒนาตนเองอย่างรอบด้าน อยู่เสมอ เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ เปิดมุมมองใหม่ ๆ กระตุ้นขีดความสามารถของตนเอง เพื่อคิดค้นและสร้างสิ่งประดิษฐ์ที่แปลกใหม่หรือรูปแบบความคิดใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของออร์พิน อิมร์ตัน (2561) กล่าวว่า การมีความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ผู้บริหารแสดงออกถึงกระบวนการคิด วิเคราะห์รูปแบบใหม่ในการแก้ปัญหา และการทำงานของบุคลากร ส่งเสริมให้บุคลากรคิดสร้างสรรค์พัฒนางานใหม่ ๆ เปิดโอกาสให้บุคลากรมีอิสระทางความคิด สนับสนุนการทำงานที่ยืดหยุ่น กระตุ้นให้บุคลากรประยุกต์ใช้วิธีการที่หลากหลายในการสร้างนวัตกรรมที่มีคุณค่าในองค์การ

2.2 ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างแรงจูงใจในการทำงาน สร้างความไว้วางใจให้แก่บุคลากร มีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์ที่ดี มีวิธีการทำงานที่ชัดเจน สื่อสารชัดเจน ให้อิสระทางความคิด เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตนและบุคลากรทุกคน เข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ลดทิฐิของตนเองลง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น วางใจเป็นกลาง สร้างความรู้สึกภาคภูมิใจให้บุคลากร สร้างวัฒนธรรมสถานศึกษาให้บุคลากรทุกคนรู้สึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา และส่งเสริมให้บุคลากรอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของฐิตินันท์ นันทะศรี (2563) กล่าวว่า การทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมดำเนินการในทีม เป็นพฤติกรรมการทำงานที่มีความสำคัญ และส่งผลการทำงานให้มีประสิทธิภาพ บุคลากรมีความพึงพอใจ เชื่อมันศรัทธาต่อการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งต้องอาศัยทักษะหลายประการ เช่น การสื่อสารที่ดี การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม ความร่วมมือ กระบวนการทำงานที่เหมาะสม ภาวะผู้นำที่เหมาะสม รวมถึงการทำงานเป็นกลุ่มที่ต้องอาศัยความสัมพันธ์และการต้องพึ่งพากัน เพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย

2.3 ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม พบว่า ผู้บริหารต้องสร้างความเชื่อใจ ไว้วางใจในการทำงาน มีความยุติธรรมเป็นกลาง มีการโน้มน้าวใจให้เห็นถึงความสำคัญ ให้อิสระทางความคิด มีเจตคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นจุดศูนย์รวมของความเชื่อถือและเชื่อมั่น เป็นผู้ให้และผู้ฟังที่ดี คอยให้กำลังใจ ให้คำแนะนำแบบกัลยาณมิตร มีการจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอ อำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ และให้ความสำคัญกับการพัฒนาสถานศึกษาและสภาพแวดล้อม มีการนำกระบวนการ PLC มาสร้างบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงาน

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของปรีชา ออภิกิจวัตร (2564) กล่าวว่า การสร้างบรรยากาศแห่งการส่งเสริมองค์กรนวัตกรรม หมายถึง การนำแนวคิดนวัตกรรมการบริหารจัดการองค์กรแนวใหม่ ในการปรับเปลี่ยนคุณลักษณะองค์กรหรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมองค์กร เพื่อให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน โดยมุ่งเน้นไปที่การสร้างประโยชน์และตอบสนองความพึงพอใจให้กับผู้บริโภคนอกจากนั้นบรรยากาศองค์กรยังเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะของแต่ละองค์กร

2.4 ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้ที่ก้าวทันต่อเหตุการณ์เปลี่ยนแปลง กล้าคิด กล้าลอง กล้าเรียนรู้ เปิดใจยอมรับการใช้เทคโนโลยีที่หลากหลาย ปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างในการใช้เทคโนโลยี สนับสนุนและผลักดันให้บุคลากรแสวงหาความรู้และใช้สื่อ เทคโนโลยีที่หลากหลายในการปฏิบัติงาน มีการเสริมแรงจูงใจสม่ำเสมอ เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการประสานงาน เป็นผู้ที่ยึดให้คำปรึกษาสร้างขวัญกำลังใจ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเนาวรัตน์ เขาวนาถ (2562) กล่าวว่า การมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารที่สามารถมองเห็นภาพลักษณะในอนาคตของสถานศึกษาตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรอบด้าน มีความตื่นตัวอยู่เสมอ ยอมรับและเตรียมการรับมือกับการเปลี่ยนแปลง มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงจากสภาพปัจจุบันให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ค่านิยมของสถานศึกษาที่ดีขึ้นในอนาคต

2.5 ด้านการมีวิสัยทัศน์นวัตกรรม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นนักการวางแผน มีมุมมองในการทำงาน มองภาพอนาคตและสามารถกำหนดจุดหมายปลายทางที่ชัดเจน มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล เปิดใจรับสิ่งใหม่ ๆ ทันต่อสถานการณ์อยู่เสมอ กล้าลองผิดลองถูก มีการเพิ่มความรอบรู้ในการดำเนินงานของสถานศึกษา มีการพัฒนาทักษะทางวิชาการ เช่น การศึกษาดูงาน การฝึกอบรม และเข้าใจบริบทของสถานศึกษาโดยการ swot analysis เพื่อทราบถึงสภาพปัจจุบันของสถานศึกษา และนำมาประมวลเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัดความสำเร็จและโครงการ/กิจกรรมของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของณิชาภา สุนทรไชย (2561, น.5) กล่าวว่า การมีวิสัยทัศน์นวัตกรรม หมายถึง การสร้างภาพอนาคตที่มุ่งหวังไว้ให้ประสบความสำเร็จ สามารถกำหนดบทบาทองค์การได้อย่างชัด รับฟังความคิดเห็น เข้าใจถึงบริบทของโรงเรียน ทำให้ครูและบุคลากรยอมรับและเชื่อถือ เต็มใจที่จะปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ควรใช้ผลการวิจัยเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบาย ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ และเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

2. ด้านการคิดสร้างสรรค์ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูต้องกล้าคิด กล้าทำ กล้ายอมรับการเปลี่ยนแปลง ให้อิสระกับครูพร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นที่หลากหลาย และสามารถนำความรู้ ความคิดต่าง ๆ มาประมวล ถิ่นกรอง และพัฒนาตนเองได้อย่างรอบด้าน

3. ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม คือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างแรงจูงใจในการทำงาน สร้างความรู้สึกภาคภูมิใจให้บุคลากรทุกคนรู้สึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา

4. ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม คือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องคอยให้กำลังใจ ให้คำแนะนำแบบกัลยาณมิตร มีการจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอ อำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ และให้ความสำคัญกับการพัฒนาสถานศึกษาและสภาพแวดล้อม เพื่อพัฒนานวัตกรรมและสร้างผลงานที่มีประสิทธิภาพ

5. ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้ที่ก้าวทันต่อเหตุการณ์เปลี่ยนแปลง กล้าคิด กล้าลอง กล้าเรียนรู้ เปิดใจยอมรับการใช้เทคโนโลยีที่หลากหลาย

6. ด้านการมีวิสัยทัศน์นวัตกรรม คือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมองภาพอนาคตและสามารถกำหนดจุดหมายปลายทางที่ชัดเจนและเข้าใจบริบทของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัย เรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

2. ควรมีการวิจัย เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

3. ควรมีการวิจัย เรื่องรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

เอกสารอ้างอิง (References)

จีราภา ประพันธ์พัฒน์. (2560). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

จิตินันท์ นันทะศรี. (2563). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

ณิชภา สุนทรไชย. (2561). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เนาวรัตน์ เขียวนาถ. (2562). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- ปรีชา ออกกิจวัตร. (2564). ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษา 5.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคกลางและภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- บุญญพัฒน์ สิ่งจรรย์. (2564). การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ยินดี ฮานาฟี. (2562). แนวทางการส่งเสริมการมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับครูโรงเรียนสามโคก สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยรังสิต.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1. (2565). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2565. สุโขทัย : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1.
- อรพิน อิมรัตน์. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.